

Perusmuistio: Komission lisätalousarvio nro 5 EU:n talousarvioon varainhoitovuodelle 2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 10.10.2024 varainhoitovuotta 2024 koskevan lisätalousarvioesityksen nro 5 EU:n yleiseen talousarvioon (COM(2024) 650 final). Lisätalousarvion keskeiset päivitykset koskevat Euroopan aluekehitysrahastoa sekä EU:n hallintomenoja. Lisäksi komissio ehdottaa päivityksiä mm. kestävien kalastussopimusten ja tiettyjen virastojen osalta.

Komissio esitteli lisätalousarvioesityksen budjettikomiteassa 14.10.2024. Mikäli asia ei edellytä useampaa käsittelyä budjettikomiteassa, se etenisi todennäköisesti seuraavaksi Coreperiin 23.10.2024, jonka jälkeen neuvostoon 5.11.2024. On myös mahdollista, että lisätalousarviosta sovitaan Euroopan parlamentin kanssa sovittelukomitean kokouksessa marraskuussa yhdessä vuoden 2025 talousarvion kanssa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä komission lisätalousarvioesityksen 5/2024.

Suomi pitää kuitenkin valitettavana, että suhteellisen pienen lisärahoituksen tarve esitetään katettavan kehyksen ulkopuolisten erityisvälineiden, joustovälineen ja yhden ainoan liikkumavaravälineen käytöllä eikä uudelleenkohdentamalla määrärahoja talousarvion sisällä.

Pääasiallinen sisältö

Lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan mukautuksia Euroopan aluekehitysrahaston ja Kestävien kalastussopimusten määrärahoihin sekä EU-budjetin hallintomeneihin. Myös talousarvion tuloihin päivitetään uusimmat sakkotulot sekä lisätään uusi budjettikohta

Ukrainan lainayhteistyömekanismille. Kokonaisuudessaan ehdotus kasvattaisi sitousummäärärahoja 44,5 miljoonaa euroa ja maksumäärärahoja 2 954 miljoonaa euroa vuonna 2024. Sakkotulojen päivitys kasvattaisi Unionin tuloja 2 815 miljoonaa euroa.

Euroopan aluekehitysrahasto

Euroopan aluekehitysrahastolle esitetään yhteensä 2,9 miljardin maksumäärärahalisäystä liittyen Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP) uudelleenohjelmointiin monivuotisen rahoituskehyn väliarvion mukaisesti.

Maaliskuussa 2024 voimaan tulleen STEP-asetuksen mukaisesti jäsenvaltiot ovat pyytäneet muutoksia koheesio-ohjelmiinsa STEP-prioriteettien sisällyttämiseksi niihin. STEP-prioriteettien mukaiset toimen hyötyvät poikkeuksellisesta 30 prosentin ennakkomaksusta, mikä tarkoittaa 1,4 miljardia euroa ennakkomaksuina näille prioriteeteille. Tämän ennakkomaksu maksaminen on oikeudellinen velvoite jota ei ollut mahdollista ottaa huomioon vuoden 2024 talousarviota hyväksyessä, koska rahoituskehyn välitarkistuksesta ei ollut vielä sovittu. Lisäksi STEP-asetuksessa otettiin käyttöön kannustimia aikaisempien ohjelmien ja toimien maksuhakemusten nopeuttamiseksi, mikä on kannustanut jäsenvaltioita jättämään maksuhakemuksia aiemmin tänä vuonna. Ennusteiden mukaan tämä johtaa 1,5 miljardin euron lisämaksutarpeeseen vuodelle 2024.

Hallintomenot (otsake 7 ja otsakkeet 1-6)

Komissio ehdottaa otsakkeen 7 palkkojen ja eläkkeiden sitoumus- ja maksumäärärahojen automaattisia mukautuksia 68,5 miljoonan euron edestä. 67,2 miljoonaa euroa kohdennettaisiin komission eläkkeisiin ja 1,3 miljoonaa euroa Alueiden komitean henkilöstön palkkoihin. Määrärahalisäys katettaisiin yhdellä ainoalla liikkumavälineellä (Single Margin Instrument).

Ehdotuksen mukaan myös useiden EU:n hajautettujen virastojen sitoumus- ja maksumäärärahoja mukautettaisiin päivitettyjen palkkaindeksien mukaisiksi yhteensä 12,1 miljoonalla eurolla, joista osa katettaisiin uudelleenkohdennuksin. Komission mukaan päivityksiä otsakkeissa 2b ja 5 ei voitaisi hoitaa uudelleenkohdennuksina tai liikkumavaran puitteissa, minkä vuoksi lisämäärärahat katettaisiin näiltä osin joustovälineellä (5,1 miljoonaa euroa).

Komissio ehdottaa myös seuraavia muutoksia virastojen talousarvioihin, jotka katettaisiin uudelleenkohdennuksin otsakkeen sisällä.

- Euroopan unionin lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL) sitousummäärärahoja kasvatettaisiin 1 miljoonalla eurolla, viraston kyberturvallisuuden vahvistamiseksi.
- Tietojärjestelmäviraston (eu-LISA) määrärahoja kasvatettaisiin 17 miljoonalla eurolla.

Muut muutokset

Kestäviin kalastussopimuksiin on varattu tällä hetkellä 49,9 miljoonaa euroa sitoumuksina ja 25,8 miljoonaa euroa maksuina. Tämä määrä on otettu varaukseen Unionin ja tiettyjen kolmansien maiden välisten vielä vahvistamattomien kalastussopimusten kattamiseksi. Unionin neuvottelut kolmansien maiden kanssa ovat tilanteissa, että niitä ei tulla saamaan päätökseen tänä vuonna. Komissio ehdottaa, että näihin liittyviä varoja ei siten tarvitse enää pitää varauksessa vuoden 2024 osalta ja ne voidaan mitätöidä. Komission mukaan nämä mitätöidyt määrät olisivat sitoumusten osalta 32,9 miljoonaa euroa ja maksujen osalta 25,8 miljoonaa euroa.

Lisätalousarviossa ehdotetaan myös pitkälti budjettineutraaleja ja teknisiä mukautuksia rahanpesuntorjuntaviranomaisen (AMLA), Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) ja Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) määrärahoihin. Lisäksi budjettinimikkeistöä päivitetäisiin Ukrainan lainayhteistyömekanismia koskevan ehdotuksen osalta.

Tulot

Lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan lokakuuhun 2024 mennessä maksettujen sakkotulojen ottamista mukaan talousarvioon. Sakot ja muut maksut, jotka on maksettu 30.9.2024 mennessä, ovat yhteensä 3 429,2 miljoonaa euroa. Huomioiden lisätalousarvioesityksessä nro 4 jo ehdotetut sakkotulojen lisäykset, tällä lisätalousarvioesityksellä ehdotetaan sakkotulojen päivittämistä 2 814,9 miljoonalla eurolla. Sakot ja muut tulot vähentävät jäsenvaltioiden maksuja talousarvioon.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 314 artikla ja Euratom 106 A artikla; erityinen lainsäätämisyjärjestys, määränemistö neuvostossa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Lisätalousarvio edellyttää neuvoston ja parlamentin käsittelyä. Euroopan parlamentissa komission ehdotuksen käsittelystä vastaa budjettivaliokunta, minkä jälkeen asiasta äänestetään täysistunnossa.

Kansallinen valmistelu

Tämä perusmuistio on käsitelty ja asia on sovitettu yhteen valtioneuvoston sisällä EU 34 (budjetti- ja hallintoasiat) –jaoston kokouksessa 18.10.2023.

Eduskuntakäsittely

Lisätalousarvioesityksellä nro 5/2024 esitetään täydennettäväksi EU:n vuoden 2024 talousarviota, joka on eduskunnassa käsitelty U-asiana U 18/2023 vp. Lisätalousarvioesityksestä nro 5/2024 toimitetaan eduskunnalle selvitys tällä U-jatkokirjelmällä, joka liitetäisiin em. U-asiaan.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Lisätalousarvioesityksellä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Lisätalousarvioesityksellä nro 5/2024 kasvatettaisiin maksumäärärahoja yhteensä 2 954,8 miljoonalla eurolla ja lisäksi päivitetäisiin talousarvion muiden tulojen määrää toteutuneiden sakkotulojen osalta yhteensä 2 814,9 miljoonalla eurolla. Maksumäärärahojen ja muiden tulojen lisäyksen erotus, 139,9 miljoonaa euroa, rahoitetaan jäsenvaltioilta kerättävällä BKTL –omalla varalla. Suomen osuus tästä BKTL –oman varan kasvusta olisi noin 2,2 miljoonaa euroa.

Maksujen kasvu voidaan kattaa nykyiseen kansalliseen vuoden 2024 talousarvioon sisältyvien Suomen EU-maksuihin liittyvien määrärahojen (2 158 miljoonaa euroa) puitteissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2024) 650 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Susanna Ahonen, puh +358 295 530 443, etunimi.sukunimi@gov.fi

VM/BO Vesa Kulmala, puh +358 295 530 548, etunimi.sukunimi@gov.fi

VM/BO Miika Grönholm, puh +358 295 530 599, etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/483/2023

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite